

**Прогноз
фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту
основних сільськогосподарських рослин у господарствах
Київської області в квітні 2018 року**

За результатами весняних обстежень в цілому по районах області перезимівля **шкідливих комах та збудників хвороб** відбулася переважно добре.

Підвищення температурного фону в першій декаді **квітня** зумовило початок виходу із зимової діапаузи **шкідників**, відновленню їх біологічної активності та заселенню ними сільськогосподарських культур.

Зернові, зернобобові культури та багаторічні трави

Раннє весняне боронування озимих зернових культур поперек рядків, регенеративне прикореневе підживлення посівів азотними та іншими мінеральними добривами з додаванням мікроелементів оздоровило рослини, підвищило їх стійкість до пошкодження шкідниками та ураження хворобами.

Для **мишоподібних гризунів** погодні умови цьогорічної зимівлі виявилися вкрай несприятливими, внаслідок чого загинуло 80-100% звірків. Популяція шкідників перебуває в пригніченому стані і навесні господарського значення не буде мати. Поступове відновлення чисельності гризунів буде відбуватися за сприятливих агрокліматичних умов влітку.

За результатами весняних обстежень шкідники та збудники хвороб **зернових культур** перезимували добре. Живлення **грунтових шкідників** (дротяники і несправжні дротяники, личинки хрущів, личинки хлібної жужелиці, гусениці підгризаючих совок) буде спостерігатися в окремих осередках озимої пшениці. За умов теплої погоди та достатнього зволоження ґрунту шкідливість комах буде проявлятися на рівні минулого року.

Спеціалізовані шкідники зернових культур перезимували задовільно, загинель комах становила від 10 до 20%. З **хлібних клопів** в зернових агроценозах області за видовим складом домінує **шкідлива черепашка**, середня чисельність якого в місцях зимівлі складає **0,7, максимально 2 екз. на кв.м.** У квітні, за прогрівання листкової підстилки до 12-14°C перезимувалі комахи будуть пробуджуватися, а за температури 16-17°C у денні сонячні години клопи виходитимуть на поверхню листя. За настання стійкої денної температури повітря не нижче 18-19°C розпочнеться масовий переліт перезимувалих імаго із місць зимівлі до полів. При проведенні фітосанітарного моніторингу на заселення клопами посівів зернових колосових культур слід враховувати, що за прохолодної погоди комахи перебувають у нижніх ярусах травостою, у вузлах кущення рослин, щілинах під грудочками ґрунту.

Клоп шкідлива черепашка

Підвищена шкідливість від дорослих клопів буде відбуватися насамперед у посівах прилеглих до лісів та полезахисних смуг. Надалі перезимувалі клопи поступово розселятимуться на всіх площах зернових колосових та завдаватимуть шкоди рослинам, зумовлюючи відставання їх у рості та розвитку, передчасному пожовтінню, білоколосості. За надпорогової чисельності імаго (2-4 екз. на кв. м) на заселених площах виникатиме необхідність застосування хімічного захисту рослин. Рекомендовані інсектициди: актара 25 WG, ВГ.-0,10-0,14 л/га; Бі-58 новий, к.е.-1,5 л/га; Карате Зеон 050 CS мк.с.-0,15 л/га; Фастак, КЕ- 1,0-0,15 л/га; Моспілан, ВП-0,10-0,12 кг/га; Децис ф-Люкс, 25 ЕС, КЕ-0,3-0,4 л/га; Ф'юрі.в.е.-0,07-0,10 л/га.

Восени минулого року рівень заселення озимих зернових **злаковими мухами** (**озима, опоміза, шведські вівсяна та ячмінна**) був низьким. В квітні в теплі сонячні дні у посівах озимих зернових культур відбуватиметься літ **злакових мух**. Надалі осередкова шкідливість личинок злакових мух може проявитись, насамперед, на слабо розкущених з осені, послаблених та зріджених озимих, в посівах ярих колосових пізніх строків сівби, а шведських мух - і на кукурудзі.

Посіви озимих зернових заселяють **хлібні блішки, п'явиці, цикадки**. З появою сходів ярих зернових фітофаги мігруватимуть до них, а за умов теплої сухої погоди комахи зможуть нанести значні пошкодження посівам, передусім в крайових смугах. Вірофорні цикадки можуть переносити **вірусні хвороби**.

Хлібна смугаста блішка

П'явиця

Проти вищезазначених шкідників посіви зернових колосових обробляють в крайових смугах або всуціль полів Актарою 240 SC к.с.-0,15 л/га; Карате Зеоном 050 CS мк.с.-0,15-0,3 л/га; Фастаком, КЕ 0,1-0,15 л/га; Моспіланом, ВП - 0,1-0,15 кг/га; Арриво, к.е. - 0,2 л/га; Бі-58 новим, к.е. -1,5 л/га; Децисом ф-Люкс, 25 ЕС, КЕ-0,20-0,25 л/га.

В посівах озимої пшениці зберігся високий рівень перезимувалих фітопатогенів, що викликають ураження рослин різноманітними хворобами. Навесні майже на всіх обстежених площах посівів спостерігається прояв осіннього ураження 4-18% рослин **борошнистою росю**, 2-10% рослин **септоріозом**, 5-9% рослин **кореневими гнилями**. Після весняного поновлення вегетації озимини за умов теплої (16-23°C) та вологої (понад 80%) погоди, насамперед, в загущених з високим рівнем мінерального азотного удобрення посівах, відбуватиметься подальший розвиток **борошнистої роси**. Поширення **плямистостей на листі (септоріоз, ринхоспоріоз, гельмінтоспоріоз)** та **корневих гнилей** на зернових очікується з фази весняного кушення. Тепла та дощова погода буде сприяти інтенсивності розвитку хвороб. З появою сходів ярих зернових культур буде відбуватися ураження посівів хворобами.

Борошниста роса злаків

**Церкоспорельозна
коренева гниль**

**Гельмінтоспоріоз
листя ячменю**

За інтенсивності ураження 1% борошнистою росою, гельмінтоспоріозом, ринхоспоріозом, 3-5% септоріозом листя та у разі появи церкоспорельозу під час виходу в трубку хворі рослини оздоровлюють Бампером Супер 490, к.е.- 0,8-1,2 л/га; Імпактом 25 SC, к.с.-0,5 л/га; Рексом Дуо, к.с.-0,4-0,6 л/га; Топсіном-М 500, КС -1,2-1,4 л/га; Тілтом 250 ЕС, к.е.- 0,5 л/га; Фолікуром 250 EW, EB- 0,5-1,0 л/га або іншими аналогами.

Проти **бур'янів** у фазу весняного кущіння **озимої пшениці** використовують гербіциди, надаючи перевагу препаратам широкого спектру дії, які можна застосовувати до фази утворення прапорцевого листка культури. Боротьбу з **бур'янами** в посівах зернових за необхідності, доцільно поєднувати із захистом рослин проти хвороб і шкідників.

У відростаючих **багаторічних травах** скрізь відбувається вихід із місць зимівлі та живлення **довгоносики: бульбочкових, люцернового листкового (фітономуса), південного сірого**. Перезимівля цього комплексу комах пройшла задовільно, навесні ураховується в середньому 2, у крайових смугах -6 фітофагів на кв. м. Розвиток шкідників очікується на рівні минулорічних показників. За виявлення у сходах **насінневої люцерни** 5-8 довгоносики на кв. м застосовують актеллік 500 ЕС, KE – 1,0 -1,5 л/га; карате 050 ЕС, к.е. – 0,15 л/га; золон 35 к.е. – 1,4-2,8 л/га.

Насіння **гороху** перед посівом для запобігання розвитку комплексу хвороб (**кореневі гнилі, аскохітоз, пероноспороз** та інші) використовують вітавакс 200 ФФ, в.с.к.- 2,5 л/т; максим XL 035 PS, т.к.с.- 1,0 л/т; вінцит 050 CS, к.с.- 2,0 л/т. З появою сходів горох заселятимуть **бульбочкові довгоносики**. У разі виявлення на горосі 10-15 довгоносики на кв. м застосовують карате 050 ЕС, к.е. 0,1-0,125 л/га; коннект 112,5 SC, КС 0,4-0,5л/га та інші в рекомендованих нормах.

Насіння **сої** у допосівний період проти **корневих гнилей, пероноспорозу, церкоспорозу, септоріозу, бактеріозів** протруюють бенорадом, ЗП -3 кг/т; максимум XL 035 FS, т.к.с-1 л/т; бенефісом, ME-0,6-0,8 л/т та іншими. Розвитку **фузаріозу, сім'ядольного бактеріозу на сходах сої** запобігають розпушуванням ґрунту, знищенням кірки і сходів бур'янів досходовим боронуванням і післясходовими культиваціями.

Для захисту сходів культури проти комплексу **шкідників сходів** застосовують інсектицидні протруювачі: табу, КС - 0,4-0,6л/т та команч WG -7 л/т. В день сівби проводять інокуляцію насіння сої симбіотичними азотфіксуючими бактеріями і одночасно обробляють мікродобривами: бором і молібденом (40-50 г на гектарну норму насіння).

За сухої жаркої погоди в квітні сходи сої, насамперед, що межують з посівами бобових трав пошкоджуватимуть **бульбочкові довгоносики**, у боротьбі з якими

доцільне застосування золону 35, к.е.-1,4-2,8 л/га та інших дозволених препаратів. ЕПШ бульбочкових довгоносиків – 8-15 жуків на кв. м.

Технічні культури

Сірі бурякові довгоносики

Перезимівля **сірого** та **звичайного бурякових довгоносиків** пройшла добре, за зиму загинуло 5-15% жуків. За прогрівання ґрунту довгоносики поступово переміщуються у верхні шари ґрунту. За подальшого підвищення температури повітря до 15-20°C і прогрівання ґрунту до 25-35°C жуки довгоносиків масово виходитимуть із ґрунту, розпочнуть «піший хід» у бік посівів й заселятимуть ранні сходи **буряків**.

З появою сходів буряків повсюдно буде проявлятися шкідливість **південного сірого довгоносика, бурякових блішок, щитосок, листкової бурякової попелиці**. Посівні площі цукрових буряків повинні бути під постійним ретельним контролем. Поріг шкідливості звичайного бурякового довгоносика - 0,2-0,3, сірого 0,2-0,5, чорного 0,3, блішок – 3-7 екз. на кв. м.

Сходи буряків захищають актелліком, 500 ЕС, к.е.- 2 л/га, актарою 25WG, в.г.- 0,08 кг/га, дурсбаном 480, к.е. 2,0-2,5 л/га; енжіо 247 SC, к.с. - 0,18 л/га, зононом 35, к.е. - 2-3,5 л/га, нурелом Д, к.е. - 0,8 л/га; фастаком, к.е. - 0,1-0,25 л/га; ф'юрі, в.е. - 0,15 л/га; Хантером, КЕ – 1,0 л/га.

За теплої погоди та достатньої зволоженості ґрунту з ґрунтових фітофагів на буряках буде спостерігатися осередкова шкідливість **дротяників і несправжніх дротяників**, переважно у слабкому ступеню.

Рослини **озимого ріпаку** знаходяться у доброму та задовільному стані. За теплої, сонячної погоди **хрестоцвіті блішки** почали заселяти крайові смуги полів та живитися на розеткових листках озимого ріпаку. З появою сходів ярого ріпаку блішки активно будуть заселяти посіви. ЕПШ хрестоцвітих блішок на ярих посівах – 3-5 екз. на кв.м. Повсюдно на ріпаках буде проявлятися шкідливість **стеблового прихованохоботника, капустиної попелиці**, а з фази бутонізації-початку цвітіння - **ріпакового листкоїда, квіткоїда, оленки волохатої**.

Стан посівів озимого ріпаку покращують агротехнічними заходами: розпушування міжрядь, боронування, підживлення азотними добривами.

Проти комплексу шкідників та хвороб рекомендовано застосування інсектицидів: альтекс, КЕ - 0,10-0,15 л/га; альфагард 100, к.е. – 0,10-0,15 л/га; альфа-Супер, КЕ - 0,15 л/га; ламдекс, СК- 0,15 л/га; каліпсо 480, КС - 0,15-0,2 л/га; карате Зеон 050, мк.с. - 0,15 л/га; моспілан, ВП - 0,1-0,12 кг/га; штеф-альфа-цип, КЕ - 0,12 л/га з додаванням фунгіцидів: фитал, р.к. - 2,0-3,0 л/га, амістар екстра 280 SC, к.с. - 0,75-1л/га, піктор, к.с. - 0,5 л/га, форсаж, КС - 0,6 л/га.

Ріпаківий квіткоїд

Оленка волохата

Заздалегідь, перед початком хіміобробок слід повідомити власників вуликів про необхідність прийняття заходів по охороні бджіл!

В другій половині квітня відбуватиметься масовий посів **соняшнику**. За підвищення температури повітря до 15-16⁰ на 10-12 день будуть з'являтися сходи. Перед посівом для подальшого захисту проростків та сходів соняшнику від **грунтових шкідників** та **комплексу наземних насіння** протруюють: гаучо 600 FS, ТН-6-9 л/т, модесто Плюс 510 FS, ТН -8 л/т, космосом 250, т.к.с.-4 л/т, круїзером 350 FS, т.к.с.-6-10 л/т; для захисту рослин від збудників **комплексу хвороб** застосовують: максим XL035FS, т.к.с.-6 л/т, апрон XL 350ES, т.к.с.-3л/т, вінцит 050 CS, к.с.-2л/т, дерозал 500 SC, КС-1,5 л/т, колфуго Супер, в.с.-2 л/т, роялфло, в.с.к.-2,5-3 л/т.

Сірий буряковий довгоносик та інші, личинки травневих хрущів, піщаний мідляк, дротяники та несправжні дротяники будуть завдавати помірної шкоди рослинам **соняшнику** від фази сходів до II пари справжніх листків, що може призвести до зрідженості сходів.

Південний сірий довгоносик

Піщаний мідляк

Обробки соняшнику інсектицидами доцільно здійснювати за ЕПШ сірого та інших довгоносиків, піщаного мідляка тощо понад 2 екз.на кв.м. Для захисту рослин ефективні суміші фосфорорганічних і піретроїдних препаратів згідно «Переліку...» у половинних нормах витрат.

Шкідники і хвороби плодових культур

Агрометеорологічні умови цьогорічної зими були сприятливими для доброї перезимівлі **шкідників плодового саду**. В середньому загинуло від 5 до 20% комах. За переходу середньодобових температур повітря через +5⁰С відмічався масовий вихід із зимової діапаузи шкідників саду. Повсюди в садах шкодять **довгоносики (сірий бруньковий, яблуневий квіткоїд)**, які живляться бруньками. Відбувається масове відродження **личинок сисних комах: попелиць, медяниць, кліщів та**

гусениць **розової листокрутки**.

Прогрівання ґрунту до 12⁰С на глибині 10 см сприятиме заляльковуванню **яблуневого пильщика**, виліт якого розпочнеться у фазі відокремлення бутонів. Під кінець квітня розпочнеться вихід із-під щитків **яблунової горностасової молі**.

Проти жуків **сірого брунькового довгоносика**, **квіткоїда**, **листокруток**, **личинок сисних шкідників** проводять обприскування: актарою, 240 SC, к.с.-0,14-0,15 л/га, енжіо, 247 SC, к.с.- 0,18 л/га, або пірінексом, KE -2 л/га з додаванням проти парші та інших хвороб хоруса, 75 WG, ВГ- 0,25 кг/га, чемпа, ВГ-1,5-2 кг/га або косайда 2000, в.г.-2-2,5 кг/га. Під час обробки сортів, що уражуються **борошнистою россою**, додають тіовіт Джет, 80 WG -8 кг/га, імпакт, 25SC, к.с.-0,1-0,15 л/га або алмаз, 100 к.е.-0,3-0,4 л/га.

Сірий бруньковий довгоносик

Яблуневий квіткоїд